

Majd ha újra termelnek a gyárak

Valószínűleg célfotóra lesz szükség, szabad szemmel ugyanis nem lehet igazán jól látni, az aktív keresők száma fogy gyorsabban, vagy a népesség. E meglehetősen abnormalis társadalmi versenyt tovább ösztönözné a nyugdíjkorhatár megemlése.

A szocialista többségnek talán várnia kellene még egy darabig a döntéssel. Megvárni az időt, amikor már újra termelnek a gyárak. Annál is inkább, mert még a komoly döntések születnek a demokrácia építésének folyamatában, azért évről-évre még csak-csak felnő egy-egy nemzedék is, és ezek egyáltalán nem akarnak várni. Feltartóztathatatlannal művelik magukat, szaktudást szereznek, és életkoruk okán belépnek az aktív keresők táborába. Csak a munkahelyre nem tudnak belépni. Nem férnek el a hatvanéves nőktől.

A döntés bizonyára a szigorú állami takarékosági intézkedések sorába illeszkedik: tudniillik, a társadalom egyéb csoportjainak – a munkanélküli járadék megszűnése után – kifizetett jövedelempótló támogatás csak felharmada az alja/közepe nyugdíjnak. Vagyis tágítani kell a munkaköteles koron.

Az is előfordulhat azonban, hogy nem a szűklátókörű takarékoságban kell az okot keresnünk. Mert lehet, hogy a frissen rendszerbe állítandó hatvanéves nő a Magyar Köztársaság stratégiai fegyvere. A hatvanéves nő fogja megvalósítani a hároméves tervet. Tekintsünk tovább az orrunknál! Romániában 55. évükben mennek nyugdíjba a nők. Meg is nézheti magát a román gazdaság. Ezzel szemben Ausztriában, Németországban, Franciaországban a 60 a korhatár. Kommentár ide nem kell. Bizonyára jólesik arra gondolni, hogy ezen utóbb említett országokat egyszer le fogjuk hagyni. Ezért ké-szülnek vezetőink a társadalmi-gazdasági megállapodásban a 62 évet rögzíteni nyugdíjkorhatárként?

A nagy elhatározás mellett igazán eltörpül az a tény, hogy a közvéleménykutatások során megkérdezték 87 százaléka határozottan ellenzi az emelést, s csupán 5 százaléka ért vele egyet.

Gondot is legfeljebb csupán az jelenthet, hogy manapság egyre kevesebb magyar férfi tervezhet be magának ennyit. Nem munkát. Életet. Amelyik nyugdíjas nő egyedül marad, az végleg egyedül marad. Nem talál magának – ahogy mondani szokták – korban hozzáillő társat. Am minthogy csökkenni fog átlagéletkoruk, agyonhasznált szervezetük egyre kevésbé törődik majd ilyesfajta problémákkal. Férfiak és nők – elfognak.

Ódor József

Nemzetközi vámnap

A külkereskedelmi áruforgalomból származó költségvetési bevételek 100 milliárd forinttal növekedtek tavaly és elérték a 420 milliárd forintot – jelentette be az előzetes adatok

alapján Arnold Mihály, a Vám-és Pénzügyőrség országos parancsnoka szerdai sajtótájékoztatóján, amelyet a nemzetközi vámnap alkalmából tartottak Budapesten. A VPOP parancsnoka szolt arról is, hogy halaszthatatlan a vámeljáráskör törvényi rendezése. A vámtörvényt az első negyedévben tárgyalja a kormány, s ezt követően az Országgyűlés is napirendjére tűzheti.

KÖZÉLETI NAPLÓ

MA

DR. CSENKE LÁSZLÓ alpolgármester 16.30–17.30 óráig fogadóórát tart a Tabán Utcai Általános Iskolában.

SZEMÓK ÁPRÁD, a 20-as választókerület önkormányzati

képviselője 16.30–17.30 óráig a Rókus II. Általános Iskolában (Csáky u.) lakossági fogadóórát tart.

AZ MDF székházban (Római krt. 31.) 17 órától dr. Varga László jogi tanácsadást tart.

■ **Hosszútöltés.** Tegnap újabb hívónk akadt „sártenger-ügyben”. Szél Ferencné elpanaszolta: a Hosszútöltés utcában, amely, igaz, üdülőövezet, de azért magánházak is vannak a területén, bokáig ér a sár. Igazán törődhetnének az illetékesek ezzel az utcával is, mert ide bejutni tényleg „művészet”...

■ **Hadjárat a roncok ellen.** Szalma Béláné nyugdíjas, csakúgy mint férje. Szalma Béláné nagyon elkeseredett, helyzetét tragikusnak látja, mert mint mondta: a roncsautók elleni hadjárat során a Szalma család tulajdonában lévő személygépkocsit is elszállította a közterületfelügyelet néhány nappal ezelőtt a Petresi utcai parkolóból. Nyugdíjas telefonálónk elmondta: ha lenne garázsa, akkor biztosan nem tartaná kint a kocsiját. A garázshoz viszont pénz kell, ami nincs... Olvasónk közölte; szándékukban volt szétbontani az

CSÖRÖG A WESTEL

Közérdekű problémáikat, észrevételeiket ezen a héten ügyeletes munkatársunkkal, Szabó C. Szilárdal oszthatják meg. Rádiótelefonunk száma: 06-60-327-784. Munkanapokon 8 és 10 óra, vasárnap pedig 14 és 15 óra között hívható. Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy Szegedről is mindegyik számot tárcsázni kell. Ha ötletük van Fekete pont című rovatunk számára, kérjük, ugyanitt tudassák velünk.

autót, s az alkatrészeket egyenként értékesíteni. Mind-ezt azért nem tették meg eddig, mert várták a jó időt. Szalmáné fojtott, sírós hangon elmondta: olyan rosszul állnak anyagilag, hogy nem-hogy kiváltani nem bírák az autót, de a beszállítási díjat sem tudják kifizetni, majd megkérdezte: most akkor börtönben üli majd le a büntetést? *Négyókrú Dezső*, a közterületfelügyelet vezetője közölte: telefonálónk nem fog

■ (Folytatás az 1. oldalról.)

– Sztétverik a maradék üzleteket is! – mondja keserűen Ördögh János kiskereskedő, aki feleségével nyitott még '91 végén üzletet a házban. – Min-ket is felszólított a felszámoló, vigyük el, amink itt maradt. De mit kezdjek a lerakott csempe-ekkel, a csővázás, méretre szabott bútorokkal. Négy-száz-ezer forint a kárunk, ki fogja ezt megfizetni? Négy évre szolt a szerződés, amiért száz-hatvanezer forint beugrót fizettünk, fél évig sem ment az üzlet. Kínában falhoz állítják a csaló vállalkozókat, nálunk meg, hiába futunk majd a pénzünk után.

– Mi vagyunk a legnagyobb vesztesek – kontráz Juhász László, a Kereskedőház Kft. ügyvezetője. – Csak sajnálni tudjuk Ördöghéket, ők ugyanis a néhány becsületes kereskedő közül valók.

A történet nem mindennapi: '91 májusában ünnepélyes megnyitó, csindradratta, állam-titkári látogatás. Alig egy év múlva csőd, majd felszámolási eljárás. Egy kisvállalkozás nagy bukása.

– Rossz korban vállalkoztunk. Túl korán álmodtunk olyanról, ami ma már talán megvalósítható lenne – mondja a romok fölött az ügyvezető.

Az ötlet kézenfekvőnek tűnt: a Mars tér és a Cserepes sor közötti vonulási útvonalba egy elegáns, színes kínálatot biztosító üzletházat kialakítani és bérbe adni. De a valóság egészen másként festett: jött a szerb háború és elmaradtak a jugók. A hazai kereslet viszont inkább a Cserepes sorra volt elegendő az elmúlt években.

– Tudja mi volt a gond? – kérdezi az egyik kereskedő – Sok vállalkozó ugyanazt kínálta, mint a KGST-piacon, csak éppen háromszoros áron. Mindenki öt perc alatt akart millió-mos lenni, senki sem gondolt a holnapra. A vásárlók pedig megéreztek ezt.

Azt is mondják, sok üzletnek olyan gazdája volt, aki harmadik, negyedik cégét csinálta meg itt. Befektetésnek szánta: ha bejön jó, ha mégsem, hát nem bukott túl nagy-tyot. A „csendestársak” azután szakképzetlen, unott arcú el-

A Tucano tündöklése és nyomorúsága

Fotó: Schmidt Andrea

adókislányokkal dolgoztattak. A végelgyengülés idején már többet áldogáltak, dohányoztak az eladók a folyosón, mint ki-szolgáltak volna.

– Akadt olyan Mars téri maszek, aki öt üzletet is szere-tett volna venni. Kezdetben úgy tűnt, beköltözik a bódé-város hozzánk – mondják a vállalkozók.

Végül minden másképp alakult. A két fölső szintet már nem sikerült benépesíteni. A beruházás viszont vitte a pénzt. A bérleti díjak pedig csak csor-dogáltak.

– A utolsó nagy döfést a karácsonyi vásár adta. A Szé-chenyi térre költözött ki min-denki, mert az tűnt nagy üzlet-nek. A kereskedőket kényszer-pályára vitte az önkormányzat: a városnak a bevétel kellett, a kereskedőknek pedig szinte muszáj volt kiköltözni a térre. Elnéptelenedett a Tucano is.

A játékszabályok pedig egy-szerűnek tűntek: fizess be százhatvanezer forintot, vállald az évi 20 ezer forintos bérleti díjat négyzetméterenként, s le-het „kaszálni”.

A Kereskedőház Kft. mosta-ni mérlege viszont: 15 milliós tartozás, 13–14 milliós kintlé-vőség.

– Akadt olyan kereskedő, aki egyetlen hónap bérleti díját sem fizette ki – állítja dr. Sá-vai János ügyvéd, aki maga is érdekelt volt a vállalkozásban. – Néhány hónap alatt gyorsan lefözlötte a hasznót, azután odébb állt. Több mint egy tucat pert indítottunk a kereskedők ellen. A legtöbbitől sajnos nincs mit behajtani, lefoglalni.

Az igazsághoz az is hoz-zátartozik, hogy az egyik per-ben a bíróság kimondta, indo-kolatlanul magas volt a 20 ezer forintos bérleti díj. A vállal-kozók viszont úgy okoskodtak, itt nem kellett milliókért bérleti jogot venni. Egészen más a Kárász utcán öt-hatezret fizetni négyzetméterenként, mikor előtte már hat-nyolc milliót ki-fizetett valaki az üzletért. Rá-adásul akadt sokkal magasabb bérleti díj is Szegeden. A Nagyáruházban, hírlík, 100–120 ezret is elkérnek egyetlen négyzetméterért évente. Ja kérem, az a bevásárló turisták célpontja – vállalkozói arany-bánya, amiért érdemes fizetni.

– Az igazi gond az volt, hogy fél bevétellel és teljes re-zsiköltséggel kellett üzemel-nünk. Ráadásul a kereskedők ahelyett, hogy összetartottak volna, marakodtak. Sokszor

egymást biztatták, ne fizesse-nek. Volt idejük, mert vevő nem igen akadt.

A Tucanót nem zárta be senki, egyszerűen elnéptelen-edett. Akadt kereskedő, aki még a maradék portékáját is hátrahagyta maga után. A kft. először csődeljárással próbál-kozott, de a hitelező bankok nem álltak kötélnek – maradt a felszámolás. Az épület tulajdo-nosa, az Első Magyar Kender-fonó Rt. is gondolkodóba esett, hogyan hasznosítsa, immár eu-rópai infrastruktúrával átala-kitott egykori raktárpépületét.

– Hamar kiderült, egyben nem lehet eladni az épületet. Hiába költöttünk rá negyven-milliót, nincs aki ezt megfizes-se. A főiskolával tárgyaltunk, de az az üzlet nem jött be. Közben egy osztrák áruházlánc tulajdonossal kötöttünk szerző-dést. Háromszáz négyzetméte-ren abc-t alakított volna ki. A kilencmilliós szerződés amiatt hiúsult meg, hogy a tulajdonost repülőbaleset érte, meghalt. Az örökösök pedig hallani sem akartak a szerződésről. Most velük is perben állunk.

1993. augusztus 5-én hiva-talosan megindult a felszámo-lás, véget ért a kereskedőházi álom. A tulajdonos most rész-leiteiben árulja a házat: társas-ház lesz a bevásárlócentrum-ból. A Magyar Posta és egy játéknagykereskedő cég már meg is vásárolta az épület egy részét. A többi egyelőre üresen áll. Elnéptelenedett üvegka-litkák mesélnek az alakuló ma-gyar kapitalizmusról: álmodo-zó vállalkozókról, olykor kap-zsi kereskedőkről és vékony pénztárcájú vásárlókról.

– Ma is úgy érezzük, nem követtünk el hibát – állítja Ju-hász László. – A Tucanót min-denki nagyszerű ötletnek tar-totta. Senki sem érti, miért ment tönkre. Mi sem.

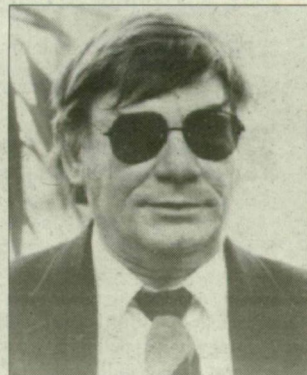
Most már a név is eladó.

Rafai Gábor

Átadták a Tiszatáj-díjakat

Dr. Fried István és Lászlóffy Aladár a kitüntetett. (Fotó: Révész Róbert)

■ *Dr. Fried István* irodalom-történész, egyetemi tanárnak (JATE) és *Lászlóffy Aladár* kolozsvári költőnek ítélte a *Ti-szatáj* Alapítvány kuratóriuma és a folyóirat szerkesztősége a tavalyi év Tiszatáj-díjait. A dí-jakat a megyei önkormányzat székházában rendezett ünne-p-ségen tegnap adták át. *Annus József*, a Tiszatáj főszerkesztő-je köszöntőjében kiemelte a di-jazottak szerepét a lap körüli szellemi műhelymunkában, mint mondotta, Fried István ta-nár úr érdeme, hogy a Tiszatáj-ban megjelenhetett a szom-

szédos népek kultúrája, illetve ő volt az, aki az egyetemen iro-dalommal foglalkozó fiatalokat a lap köré csoportosította. Lászlóffy Aladár erdélyi költő, az egyetemes magyar irodalom nagy alakja, több mint negyed-százada áll kapcsolatban a Tiszatájjal, melynek főszer-kesztője szerint ő már a lap tiszteletbeli kolozsvári szer-kesztője.

A két díjat *Szokai Imre*, a kuratórium elnöke jelenlétében *Lehmann István*, a Csongrád Megyei Közgyűlés elnöke adta át.